

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นายสมาน หาไชย.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๔๕ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหนองแขว อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร

โทรศัพท์ ๐๘๙-๔๑๙๐๐๒๐ Facebook สมาน หาไชย Line ๐๘๙-๔๑๙๐๐๒๐

เกิด พ.ศ. ...๒๕๐๖...ปัจจุบันอายุ...๖๒.....ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา...มัธยมศึกษาตอนปลาย.....

สถาบันการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาอำเภอนิคมน้ำอ้อย.....(สกร.อำเภอนิคมน้ำอ้อย)

คณะ/สาขาวิชา.....-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขว (อบต.)

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....๒๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๖.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน (กระเทียม กล้วยหอมทอง กระเจียวหวาน ข้าวในบ่อซีเมนต์ แก้วมังกร หอยเชอรี่ ฯ)

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๖.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

-๑. แปลงเรียนรู้การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์
-๒. แปลงเรียนรู้การปลูกกล้วยหอมทอง
-๓. แปลงเรียนรู้การเลี้ยงหอย/ปลา
-๔. แปลงเรียนรู้การปลูกมะนาว
-๕. แปลงเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

แปลงเรียนรู้ที่ ๑

แปลงเรียนรู้ที่ ๒

แปลงเรียนรู้ที่ ๓

แปลงเรียนรู้ที่ ๓

แปลงเรียนรู้ที่ ๕

แปลงเรียนรู้ที่ ๕

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก

๒. ฐานเรียนรู้การดำนประมง (ปลาดุกเพียน, หอยเชอรี่)

๓. ฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน (กระถ่อน กระจับปี่หวาน แก้วมังกร ผักพวย มะนาว อื่นๆ)

๔. ฐานเรียนรู้การดำนปศุสัตว์ (ไก่พื้นบ้าน)

๕. ฐานเรียนรู้ไม้ผล (กล้วยหอมทอง กระถ่อน แก้วมังกร)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ

๒. การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ลดต้นทุน

๓. การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน

๔. การเลี้ยงหอย/ปลา

๕. การปลูกกล้วยหอมทอง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก

๒. บัญชีครัวเรือน

๓. เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์เพื่อลดต้นทุนรวมกับกล้วยหอมทอง

๒. การปลูกผักพาย

๓. การเลี้ยงหอย/ปลาในสวนมะนาว

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร “การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ (ดำนากลีบเดียว)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ได้เข้าใจการบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ได้เข้าใจการลดต้นทุนการทำนาข้าว

๓. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองสำหรับครัวเรือนที่มีแรงงานน้อย

เนื้อหา

๑. การบริหารจัดการน้ำและดิน

๒. การบริหารจัดการศัตรูพืช

๓. การบริหารจัดการพื้นที่ทำการเกษตร

๔. การลดต้นทุนการผลิตข้าว (ดำนากลีบเดียว)

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยาย

๒. ศึกษาดูงานในแปลง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

-๑. เป็นประธาน ศพก. ระดับอำเภอ.....
-๒. ประธาน ศพก. ระดับอำเภอ เข้าร่วมการประชุม เครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด.....
-๓. เครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ ด้านการเกษตรในพื้นที่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค.....
-๔. เครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด สรุปข้อมูล เขียนโครงการเพื่อพัฒนา/แก้ไขปัญหาด้านการเกษตร.....
-๕. เรียงลำดับโครงการตามความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน.....
-๖. จัดทำแผนการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด.....

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

.....การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ได้ดำเนินการเชิญคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่ายระดับอำเภอร่วมประชุมเพื่อหารือร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดแนวทางการพัฒนา และจัดทำแผนการดำเนินงาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตร ฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ความสำคัญถูกต้องตามหลักวิชาการ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้ ได้จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. เสนอของงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัด (ตามเอกสารแนบ)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

.....เดิมประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และค้าขายเป็นอาชีพเสริม แต่การทำการเกษตรยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดความรู้ เมื่อมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ จึงทำให้มีความรู้และนำมาปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ทำให้มีรายได้จากการเกษตรเพิ่มขึ้นและผลผลิตทางการเกษตรสามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี นอกจากนี้ยังจำหน่ายผลผลิตในแปลงด้วยตนเอง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

.....เนื่องจากมีพื้นที่การเกษตรน้อย ทั้งยังเกิดปัญหายากแล้งติดต่อกันหลายปี ทำให้การทํานาได้ผลผลิตน้อย ประกอบกับพื้นที่การเกษตรไม่เหมาะสมกับการทํานา จึงเกิดแนวคิดปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ จุดเด่นคือใช้พื้นที่น้อย ดูแลรักษาง่าย ควบคุมวัชพืชได้ควบคุมการให้น้ำให้ปุ๋ย และกำหนดวันเก็บเกี่ยวได้ ให้ผลผลิตสูงเมื่อเทียบกับปลูกข้าวในที่นา ซึ่งในรอบ ๑ ปี สามารถปลูกข้าวได้ถึง ๔ ครอบ หรือปลูกพืชอื่นหมุนเวียนได้ เช่น พืชผัก ครอบฯแปลง สามารถเลี้ยงปลา เลี้ยงหอยเชอรี่ ปลูกข้าวแดงเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

.....๑. การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ จุดเด่นคือใช้พื้นที่น้อย ดูแลรักษาง่าย ควบคุมวัชพืชได้ควบคุมการให้น้ำให้ปุ๋ย และกำหนดวันเก็บเกี่ยวได้ ให้ผลผลิตสูงเมื่อเทียบกับปลูกข้าวในที่นา

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

.....บ่อซีเมนต์ขนาดกว้าง ๘๐ ซม. สูง ๕๐ ซม. ใช้พื้นที่ ๑ ตารางเมตรต่อบ่อ พื้นที่ ๑ งาน จำนวน ๑๕๐ บ่อ

.....๑. การเตรียมบ่อ ขุดดินเป็นร่องลึก ๒๐ ซม. วางบ่อซีเมนต์ลงและกลบดินรอบ ๆ บ่อ

.....๒. การเตรียมบ่อ ผสมดิน ปุ๋ยหมัก อัตราส่วน ๑ : ๑ ใส่ลงในบ่อให้ได้ประมาณ ๓๕ ซม. ใส่น้ำลงให้ท่วมดินแช่ทิ้งไว้ ๒ คืน

.....๓. การปลูก ก่อนปลูกย่ำดินให้ละเอียด นำต้นกล้ามาปักดำข้าว ๑ กอ ใช้กล้า ๑ กลีบ แต่ละกอห่างกันประมาณ ๑ ฝ่ามือ ในวงบ่อ ๑ บ่อ จะปักดำได้ ๑๐ กอ

๔. การให้น้ำ เมื่อปักดำได้ ๒-๓ วัน ให้ใส่น้ำในบ่อสูง ๕ ซม. เมื่ออายุข้าวได้ ๑ เดือน ให้ใส่น้ำในบ่อสูง ๑๐ ซม. แล้วรักษาระดับน้ำไว้ช่วงข้าวแตกกอ งดให้น้ำเป็นเวลา ๗ วัน หลังจากนั้นค่อยให้น้ำต่อถึงช่วงก่อนเก็บเกี่ยว ๗ วัน จึงงดให้น้ำ

๕. การใส่ปุ๋ย หลังจากปักดำข้าวได้ ๗ วัน ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ครึ่งกิโลกรัมต่อ ๑ บ่อ และใช้อีกครึ่งเมื่อต้นข้าว อายุ ๒๐ วัน ครึ่งกิโลกรัมต่อบ่อ และฉีดพ่นปุ๋ยทางใบทุกๆ ๑๕ วัน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๒. การเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมในพื้นที่ โดยเลือกปลูกข้าวพันธุ์ กข๖ มะลิ ๑๐๕ กข ๑๕ และ กข๒๒ เนื่องจากเป็น พันธุ์ที่มีความทนทานต่อสภาพอากาศ ทนลม ทนแล้ง สามารถเจริญเติบโตได้ดี มีความต้านทานโรคและแมลง พอสสมควร และให้ผลผลิตได้ดี

๓. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับ ใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการ เปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๑-๐.....ไร่-งาน-วา)

๑.๒)พืชผัก/ไม้ผล..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓-๐-๐.....ไร่-งาน-วา)

๑.๓)พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลา..... จำนวน.....๒.....(หน่วย..บ่อ.....)

๒.๒)หอยเชอรี่..... จำนวน.....๑.....(หน่วย..บ่อ.....)

๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๕.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่พื้นเมือง..... จำนวน.....๒๐๐.....(ตัว)

๓.๒)จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)กระเจียวหวาน..... จำนวน.....๑.....(หน่วย.....งาน.....)

๔.๒)ผักพาย..... จำนวน.....๑.....(หน่วย.....งาน.....)

๔.๓)หน่อไม้กิมซุง..... จำนวน.....๕.....(หน่วย.....กอ.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ (ปีแรก)

๑.๑).....วงบ่อซีเมนต์ (จ่ายครั้งเดียวปีแรก)..... เป็นเงิน..... ๑๕,๐๐๐.. บาท/ไร่

๑.๒).....ปุ๋ยอินทรีย์..... เป็นเงิน..... ๓๐๐..... บาท/ไร่

๑.๓).....เมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน..... ๒๕๐..... บาท/ไร่

๑.๕).....กำจัดวัชพืช..... เป็นเงิน..... ๕๐..... บาท/ไร่

๑.๒).....เก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....-.....บาท/ไร่

๑.๓).....แรงงาน..... เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑๕,๙๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๖,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ (ปีที่ ๒)

๑.๑).....วงบ่อซีเมนต์..... เป็นเงิน..... -..... บาท/ไร่

๑.๒).....ปุ๋ยอินทรีย์..... เป็นเงิน..... ๓๐๐..... บาท/ไร่

๑.๓).....เมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน..... ๒๕๐..... บาท/ไร่

๑.๕).....กำจัดวัชพืช..... เป็นเงิน..... ๕๐..... บาท/ไร่

๑.๒).....เก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....-.....บาท/ไร่

๑.๓).....แรงงาน..... เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๙๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๖,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน(ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....พืชผัก พริก มะเขือ มะนาว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๓๕๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์(ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไก่พื้นเมือง.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน(ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....หอยเชอรี่ แก้วมังกร.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ...๑,๐๐๐...บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี(ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กระท้อน กล้วยหอมทอง ปลา

เฉลี่ยรายได้ปีละ...๕๙,๒๐๐...บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ(ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

.....๑. ตนเอง ได้ได้รับความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านการเกษตร ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งสามารถสร้าง
รายได้อย่างต่อเนื่อง.....

.....๒. เกษตรกรรายอื่น ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ด้านการเกษตร ด้านการบริหารจัดการพื้นที่และนำไป
ประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง.....

.....๓. ชุมชน มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน อยู่ใกล้ สามารถเดินทางได้สะดวก เป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านทักษะ
อาชีพในชุมชน.....

๔. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสังแวดล้อมหรืออนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

.....๑. การปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ ทำให้การดูแลรักษาง่าย ไม่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี
สามารถควบคุมการให้น้ำได้โดยในน้ำหยด ทำให้พืชได้รับน้ำเพียงพอตามความต้องการของพืช และควบคุมการเกิดของ
วัชพืชได้.....

.....๒. ใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี เน้นทำการเกษตรแบบปลอดภัย.....

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑.) **ทรัพยากรดิน** การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพช่วยปรับปรุงบำรุงดิน ลดการสะสมของสารเคมี ทำให้ดิน
มีความอุดมสมบูรณ์และใช้งานได้ต่อเนื่องในระยะยาว.

๒.) **ทรัพยากรน้ำ** การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบน้ำหยด ลดการสิ้นเปลืองน้ำและรักษาคุณภาพน้ำใน
แหล่งธรรมชาติ

๓.) **ทรัพยากรพลังงาน** การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ทดแทนไฟฟ้าและเชื้อเพลิงฟอสซิล ช่วยลดการปล่อย
มลพิษและสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด.

๔.) **ทรัพยากรชีวภาพ** ปลูกพืชแบบผสมผสาน ให้มีการเกื้อกูลกันในแปลง ไม่ใช้สารเคมีทำให้มีความหลากหลาย
ทางชีวภาพในระบบเกษตร.

๕. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๕.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๕.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

.....เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ มีคณะกรรมการระดับอำเภอช่วยกันวิเคราะห์
สถานการณ์ด้านการเกษตร เพื่อวางแผนในการพัฒนาหรือการเตรียมการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรที่อาจเกิดขึ้นใน
อนาคต เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่.....

๕.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงานและเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

.....ในปีที่ผ่านมา มีเกษตรกรเข้ามาฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และเยี่ยมชม ศพก. มากกว่า ๕๐๐ คน และได้เป็น
วิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรทั้งใน ศพก. และนอก ศพก. มากกว่า ๒๐ ครั้ง.....

๕.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับ
เรื่องร้องเรียนในพื้นที่

.....เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร
อำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกษตรกรในชุมชนเจอปัญหาด้านการเกษตรต่างๆ.....

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

..... เป็นแหล่งเรียนรู้/ศึกษาหาข้อมูลด้านการเกษตร เป็นแหล่งกระจายข่าวสาร/นโยบายต่างๆ ของทางภาครัฐให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชนหรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

..... จากการปฏิบัติหลายกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จ ทำให้มีเกษตรกรเข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังช่วยให้เกษตรกรในชุมชนเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการและทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนการเกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

..... เป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้เข้ามาใช้สถานที่ในการฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

..... เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้กระจายข่าวสารต่างๆ รวมไปถึงการประชุมหารือร่วมกัน ศพก. เครือข่าย เพื่อพัฒนา ศพก. ต่างๆ ให้ดีขึ้น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

..... มีความภาคภูมิใจในหน้าที่ ศพก. อำเภอนิคมน้ำอ่าว ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการติดต่อประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่น เป็นตัวเชื่อมช่วยบรรเทาทุกข์หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรที่ต้องการความช่วยเหลือในเบื้องต้น ภูมิใจในคุณค่าตัวเอง สามารถพัฒนาตนเองในเรื่องที่ตนเองสนใจอยู่แล้ว โดยเฉพาะการทำการเกษตร การที่ได้รับเลือกเป็น ศพก. หลักอำเภอ ทำให้ได้มีโอกาสไปอบรมและศึกษาดูงานในพื้นที่ต่าง ๆ แล้วนำมาปรับใช้ในพื้นที่ตนเองทำให้สามารถพัฒนาพื้นที่ตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้ ศพก. ให้คนในชุมชนและผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในแปลงการได้ การช่วยเหลือคนในชุมชนนอกจากจะทำให้มีความสุขทางใจแล้วการที่ทำให้คนในชุมชนด้วยความจริงใจ มีจิตอาสา เสียสละ ยังทำให้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำให้มีโอกาสได้ช่วยเหลือคนในชุมชนตนเองมากขึ้นและจะทำหน้าที่ของตนเองในทุก ๆ ด้านให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. ประธาน ศพก. ระดับอำเภอ

๒. คณะกรรมการ ศพก. ระดับจังหวัด

๓. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

๔. ประธาน สกต.

๕. ตัวแทนอาปนกิจ ธกส.

๖. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

.....การสละเวลาทำกิจกรรมของตนเอง เพื่อเข้าร่วมการประชุมกับหน่วยงานต่างๆ และเป็นวิทยากร
บรรยายให้ความรู้ด้านการเกษตรตามสถานที่ต่างๆ เช่น โรงเรียน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น.....

ภาพกิจกรรมการเป็นแหล่งเรียนรู้รับคณะศึกษาดูงานในพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำ ทน ทิ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย(ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางสาวพัชรี คนยืน

๒. นายสมาน หาไชย และสมาชิก ศพก.

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. แบบรายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

๒. แบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ศพก.

๓. การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

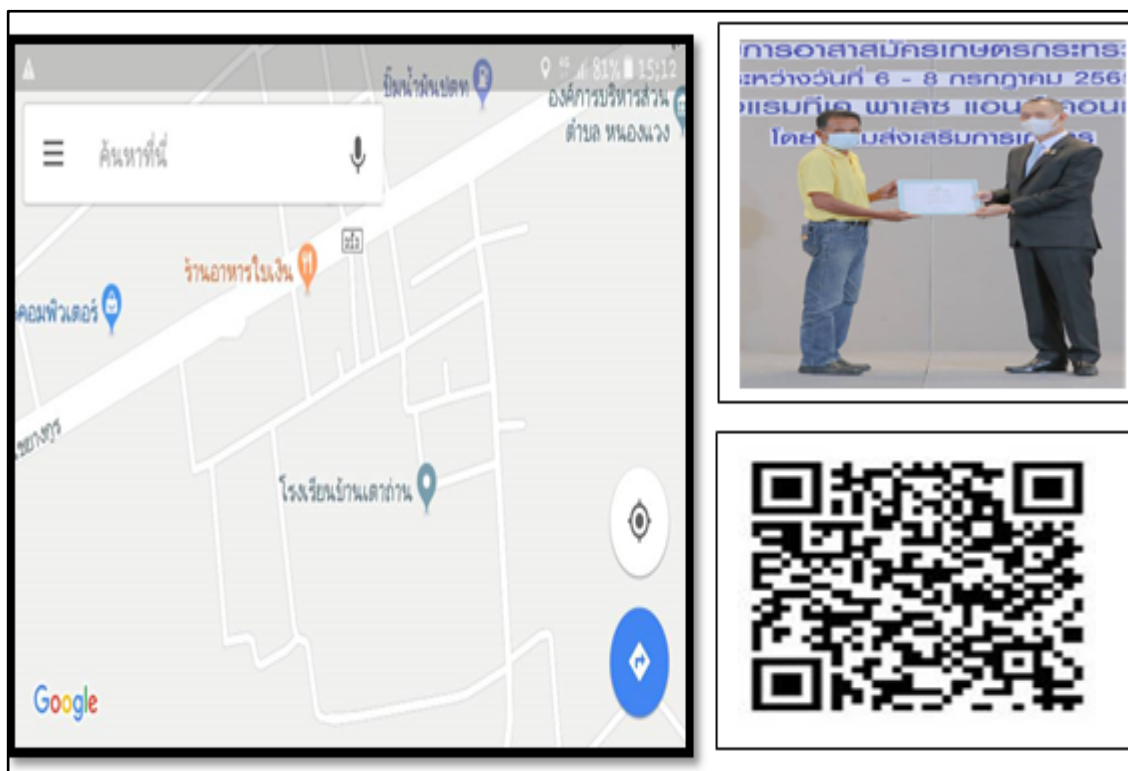
ไม่มี

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

๑. แผนที่ตั้ง ศพก. อำเภอนิคมน้ำจืด

แผนพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี พ.ศ.๒๕๖๙
อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

การพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด
 สำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ศพก.
 ดังนี้

๑. การวิเคราะห์และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่จะเกิดขึ้น ได้ ดังนี้

ที่	ด้านความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิด	มาตรการลดความเสี่ยง
๑.	ด้านการเงิน	๑.ปัญหาความยากจนและหนี้สิน ครัวเรือนสูง ๒.ได้รับงบประมาณสนับสนุน ศพก. น้อย -ไม่มีรายรับทางอื่นเข้ามาบริหาร ศพก. ๓.ปัญหาดอกเบี้ยสถาบันการเงินสูง	๑. ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การเกษตรและนอกภาคเกษตร - ส่งเสริมการปลูกพืชชนิดที่มีมูลค่าสูง -ส่งเสริมการปลูกไม้ผลเพื่อเสริมการ ท่องเที่ยว ๒.ขอรับสนับสนุนงบประมาณจาก หน่วยงานต่างๆ ๓.ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการออม การจัดทำบัญชีครัวเรือน
๒.	ด้านการดำเนินงาน	๑.การขาดแคลนแรงงาน ๒.การเข้าถึงเทคโนโลยีในแปลงเกษตร ๓.ปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง	๑.สนับสนุนแรงงานคืนถิ่น ๒.ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการ จัดการ ๓.ใช้แรงงานในครัวเรือน
๓.	ด้านตลาด	๑.ต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตมีราคา ไม่แน่นอน -ผลผลิตการเกษตรไม่ได้คุณภาพ -ราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่ เชื่อมโยงมาจากผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ๒. พึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ราคาผลผลิต ไม่แน่นอน ๓. ช่องทางการขนส่งไปยังตลาดต่างๆ มีน้อยและจำกัด	๑.ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการใช้ ปัจจัยการผลิตชีวภาพ ลดการใช้ สารเคมี -ส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP GMP ๒.สมาชิกรวมกลุ่มเพื่อขายร่วมกัน ทำ ให้ต่อรองราคาได้ ๓. สนับสนุนกลุ่มในการจัดการด้าน การตลาดแปรรูปผลผลิต เพื่อเพิ่ม มูลค่า
๔.	ด้านเทคโนโลยี	๑.ขาดองค์ความรู้ใหม่ ๆ และขาด	๑.จัดอบรมองค์ความรู้ใหม่ ๆ และ

		เทคโนโลยีที่ทันสมัย ๒.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ทำให้การจัดการดินและการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรไม่คุ้มค่า	เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ทันปัจจุบัน ๒. จัดตั้งกลุ่ม/กลุ่มวิสาหกิจ/สหกรณ์/แปลงใหญ่
๕.	ด้านสิ่งแวดล้อม	๑. ขาดน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูแล้งไม่มีน้ำ ๒. ปัญหาที่ดินเสื่อมโทรม	๑. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นหลัก รวมทั้งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ๒. การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
๖.	ด้านการเมือง และกฎระเบียบ	๑. มีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายการเมือง ทำให้การพัฒนาด้านเกษตรไม่ต่อเนื่อง	๑. นโยบายด้านเกษตรควรทำต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนคณะรัฐบาล